Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	8Co/69/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4211209461
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2015:4211209461.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci navrhovateľa: O. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., N. XXXX/XX, zastúpený Mgr. Ľubomírou Beňovou, advokátkou, so sídlom Komárno, Župná 1147, proti odporcovi: D. Z., nar. XX.XX.XXXX., bytom G., B.. G. XXXX/XX., zastúpený JUDr. Natáliou Borsosovou, advokátkou, so sídlom Komárno, Ul. bisk. Királya 6, o ochranu osobnosti, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 3. decembra 2014 č. k. 8C/151/2011-232 takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa m e n í tak, že odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi sumu 3.000,- eur a vo zvyšnej časti návrh z a m i e t a .

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 1.035,42 eura do troch dní k rukám právnej zástupkyne navrhovateľa.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvého stupňa zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi titulom ochrany osobnosti náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 936,09 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1 - 3, § 444 Obč. zákonníka, § 4 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že navrhovateľ v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej odporcom 04. 09. 2009 utrpel ťažkú ujmu na zdraví s trvalými následkami, ktorá si vyžiadala operačný zákrok a dlhodobú práceneschopnosť. Odporca bol za skutok odsúdený v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 3T/13/2010. Navrhovateľ pri dopravnej nehode utrpel otras mozgu, vykĺbenie pravej kľučnej kosti a lakťa, poškodenie fibulárneho nervu pravej ruky s nutnosťou operačného zákroku, ktoré zranenia si vyžiadali liečenie a práceneschopnosť. K nehode došlo tak, že odporca riadil motorové vozidlo DAEWOO Nexia a nesledujúc situáciu v cestnej doprave nerešpektoval dopravnú značku „daj prednosť v jazde“, čím spôsobil zrážku s prichádzajúcim motocyklistom. Súd konštatoval, že u navrhovateľa v dôsledku uvedenej dopravnej nehody nastal zásah v citovom, súkromnom, aj pracovnom živote a spôsobil mu ujmu, keďže je všestranne obmedzený, nútený natrvalo nosiť ortézu na ľavej nohe, je obmedzený v každodennom raste v zamestnaní, bol preradený na iné pracovné miesto a nemôže sa starať o svoje dieťa ako plnohodnotný rodič. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/74/2008, v ktorom sa Najvyšší súd zaoberal hodnotením zásahu do osobnostných práv v rámci obrany v súdnom konaní a konštatoval, že vznik práva domáhať sa ochrany podľa § 11 OZ musia byť kumulatívne dve podmienky a to zásah musí byť neoprávnený a súčasne objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Predpokladom pre prisúdenie nemajetkovej ujmy je nedostatok morálneho zadosťučinenia a vznik ujmy, pričom pri výške peňažného zadosťučinenia sa vychádza zo závažnosti

vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd skúmajúc, či úraz u navrhovateľa zanechal následky, ktoré ho obmedzujú uzavrel, že tie ujmy, za ktoré navrhovateľ požaduje náhradu nemajetkovej ujmy nie sú kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 OZ. Navrhovateľovi bola dňa 04. 09. 2010 poukázaná titulom bolestného suma 3.471 eur, dňa 31. 12. 2010 suma 10.572 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, suma 170,49 eura titulom náhrady účelne vynaložených nákladov spojených s liečením, dňa 16. 08. 2010 suma 1.404,48 eura titulom náhrady straty na zárobku, dňa 22. 12. 2009 suma 279,45 eura titulom poškodených vecí pri dopravnej nehode a 2.127,60 titulom poškodeného motorového vozidla. Keďže ide o náklady spojené so škodou na zdraví súd zisťoval, či tieto následky nie sú nárokom podľa § 444 OZ, pretože pokiaľ by boli priznané, nemožno ich posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ. V danom prípade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy navrhovateľa sa odvíjal od zásahu do jeho psychickej stránky, do práva na súkromie, rodinný život a zdravie. Podľa hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia z počtu 710 bodov predstavuje 60 bodov obmedzenie hybnosti ľavého lakťa ľahkého stupňa, 50 bodov obmedzenie hybnosti pravého ramena zhybu ľahkého stupňa, 600 bodov poranenie kmeňa ihlicového nervu vľavo. Podľa bolestného z celkového počtu 240 bodov predstavuje 35 bodov vykĺbenie lakťa, 60 bodov vykĺbenie kĺbu medzi kľúčnou kosťou a lopatkou, 30 bodov otras mozgu, 85 bodov poranenie dôležitého periférneho nervu (ihlicový) vľavo, 15 bodov pomliaždenie kolena a 15 bodov pomliaždenie členka. Z toho je nesporné, že v rámci SSÚ nebol hodnotený zásah do citového života navrhovateľa, pričom do jeho psychiky bolo zasiahnuté a tento stav odôvodňoval priznanie nemajetkovej ujmy v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že navrhovateľ, ako aj jeho rodina, zle znášajú navrhovateľov zdravotný stav. Navrhovateľ si vyžaduje pomoc aj pri bežných záležitostiach, jeho manželka sa o neho stará. Navrhovateľ jej nemôže pomôcť pri výchove spoločného dieťaťa ako plnohodnotný rodič, nemôže dlhšie stáť na nohách, v zamestnaní nemôže profesionálne rásť a kolegovia sa mu vysmievajú. Podľa vyjadrenia manželky je zo všetkých strán obmedzený, nemôže sa plnohodnotne starať o syna. Všetky záležitosti vybavuje sama, šoféruje, chodí do banky, stará sa o dieťa, voľnočasové aktivity si musí hľadať bez navrhovateľa. Kolegovia aj kamaráti ho ponižujú, vysmievajú sa mu, čoho svedkom bola jeho manželka, cíti sa byť ponížený, a preto je len doma. Psychický stav navrhovateľa vplýva na celú jeho rodinu. Jeho matka potvrdila, že od 5. rokov bol aktívnym športovcom, teraz nevedie plnohodnotný život, nie je schopný sa zabávať, nemá priateľov, nepomáha pri stavbe domu aj pri prácach v záhrade je obmedzený. Z uvedeného vyplýva, že porušením právnej povinnosti zo strany odporcu bolo zasiahnuté do osobnostných práv navrhovateľa, predovšetkým jeho práva na zdravie, ktoré bolo následkom dopravnej nehody trvalo poškodené. Toto poškodenie sa odrazilo tak na jeho pracovnom, ako aj súkromnom živote. Následkom utrpených zranení sa musel vzdať aktivít, ktorým sa venoval pred dopravnou nehodou. Pre zmenený zdravotný stav bol preložený z funkcie referenta, keď predtým vykonával aktívnu ochranu osôb a majetku a pracoval v teréne. Následky utrpení sa prejavili aj v jeho vzhľade a chôdzi, podkýna sa a nohu predkopáva, čo možno hodnotiť ako znižujúce dôstojnosť a vážnosť navrhovateľa v spoločnosti, keď nie je vylúčené, že uvedené postihnutie je objektom nemiestnych narážok a výsmechu. Súd prvého stupňa uzavrel, že uvedené skutočnosti odôvodňujú konštatovanie, že na strane navrhovateľa došlo z dôvodu porušenia právnej povinnosti odporcu k vzniku ujmy v podobe zásahu do osobnostného práva navrhovateľa, pričom medzi konaním odporcu a vznikom ujmy existuje príčinná súvislosť. Súd posúdiac závažnosť vzniknutej ujmy, jej vplyv na život ako aj okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo, prihliadnuc i na konanie a postoj odporcu v čase dopravnej nehody ako aj po nej mal za to, že primeranú náhradu je možné vyjadriť sumou 15.000 eur, aj keď táto suma neprinavráti zdravotný stav navrhovateľa do jeho stavu pred dopravnou nehodou. O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP, navrhovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. a § 10 ods. 8, § 13a ods. 1 za 9 úkonov právnej pomoci po 91,29 eura, 9 úkon - účasť na pojednávaní 13. 11. 2014 v sume 182,58 eura, spolu 867,26 eura, režijný paušál 3 x 7,41 eura (rok 2011), 4 x 7,63 (rok 2012), 2 x 8,04 eura (rok 2014), spolu v sume 936,09 eura, keď vychádzal z toho, že v danej veci rozhodnutie záviselo od úvahy súdu, a preto priznal navrhovateľovi náhradu trov v plnej výške.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a návrh zamietnuť. Poukázal na to, že z výpovede rodinných príslušníkov vyplýva, že obmedzenia navrhovateľa spočívajúce v tom, že nevie aktívne športovať, tancovať, vyskakovať so synom a zmeny chôdze súvisia s trvalou potrebou užívania ortézy. Iné obmedzenia, okrem obmedzení súvisiacich s trvalým nosením ortézy preukázané u navrhovateľa neboli. Z lekárskeho potvrdenia Nemocnice Komárno z 23. 10. 2014 vyplýva, že v posudku o vyčíslení bodového ohodnotenia SSÚ sú zahrnuté všetky sťaženia spoločenského uplatnenia, vrátane obmedzenia spočívajúceho v nutnosti používať

ortézu na ľavej nohe. Tvrdenie navrhovateľa, že sa mu majú vysmievať v zamestnaní za jeho hendikep, čoho svedkom mala byť manželka, preukázané v konaní neboli, pretože navrhovateľ ani nevedel uviesť meno kolegu, ktorý sa mu mal vysmievať. Rovnako neboli preukázané ani tvrdenia, že trpí psychickými poruchami. Tieto skutočnosti tvrdia len jeho príbuzní, žiadna lekárska správa, ani objektívny dôkaz vykonaný súdom nebol. Skutočnosť, že zostal pracovať na svojom pôvodnom pracovisku a zamestnávateľ mu vedel ponúknuť zamestnanie svedčí o tom, že ho akceptuje ako plnohodnotného zamestnanca, ktorý je prácou spôsobilý zabezpečiť sebe a svojej rodine príjmy, aké mal pred nehodou. Nepriaznivé dôsledky pre životné úkony navrhovateľa a obmedzenia vo výkone povolania boli vyjadrené v celom rozsahu pri hodnotení bolestného. V priebehu konania sa navrhovateľovi nepodarilo preukázať, že by u neho existovali nepriaznivé dôsledky, ktoré by neboli zohľadnené znalcami. Zdôraznil, že pokiaľ by boli lekári vzhliadli vyššiu intenzitu nepriaznivých dôsledkov úrazu, boli by navýšili počet bodov pri hodnotení jeho zdravia. Podľa jeho názoru, ani odôvodnenie druhého rozsudku súdu prvého stupňa nedáva odpoveď na odvolacie dôvody, predovšetkým z hľadiska režimu špeciálneho nároku alebo všeobecnému nároku s prihliadnutím na rozsah doposiaľ poskytnutej satisfakcie, teda či žalobou o ochranu osobnosti nedochádza k neprípustnému nahradzovaniu alebo navršovaniu nárokov z titulu náhrady škody. Vykonaným dokazovaním nebola preukázaná vyššia intenzita nepriaznivých dôsledkov úrazu ako bola zistená v znaleckom posudku. Obmedzenia uvádzané svedkami sú zapríčinené odkázanosťou navrhovateľa na trvalé používanie ortézy, čo bolo zohľadnené pri bodovom ohodnotení. V napadnutom rozsudku absentuje stanovenie spôsobu, akým súd rozhodol o rozsahu nemajetkovej ujmy, ako je určenie samotnej výšky, ktoré musia byť preukázané a nielen predpokladané a podložené výsledkami vykonaného dokazovania. Súd sa nevysporiadal s jeho obranou, že priznaním nemajetkovej ujmy dochádza k duplicitnému plneniu za následky, ktoré sú identické už tými, ktoré boli odškodnené. Obmedzenia, ktoré postihli navrhovateľa, neovplyvňujú jeho základné životné úkony či potreby, a to ani pracovné, keďže je zamestnaný u toho istého zamestnávateľa ako pred úrazom, aj keď vykonáva iný druh práce. Osobitosťou prípadu je že k dopravnej nehode došlo síce jeho nedbanlivostným konaním, avšak ak by bol navrhovateľ na svojej motorke jazdil predpísanou rýchlosťou, bol by sa mu vedel s vozidlom bezpečne vyhnúť a vyjsť na hlavnú cestu. On v trestnom konaní obhajcu nemal a keďže navrhovateľ bol policajt, bol uznaný vinným v celom rozsahu. V záveru uviedol, že je študentom vysokej školy v zahraničí, odkázaný výživou na svoju matku. Je mu to ľúto, aj navrhovateľovi vyjadril úprimnú ľútosť on aj jeho matka bezprostredne po nehode, keď bol v nemocnici.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 99,33 eura. Poukázal na to, že po náraze vozidla utrpel ťažkú ujmu na zdraví. V dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej odporca porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu zo zákona, utrpel ujmu na zdraví s trvalými následkami, ktoré pretrvávajú doposiaľ. Podrobil sa rehabilitácii. Z medicínskeho hľadiska nie je predpoklad zlepšenia zdravotného stavu a neúplného navrátenia zdravia. Trvalé poškodenie sa odrazilo na jeho súkromnom, pracovnom živote, bol nútený ukončiť športové aktivity, mal znemožnený návrat do pôvodného zamestnania a k spoločenským aktivitám. Pred dopravnou nehodou bol zamestnaný ako referent s územnou objektovou zodpovednosťou v hodnosti podpráporčíka. Po ujme na zdraví bolo lekárskou komisiou Ministerstva vnútra určené obmedzenie výkonu štátnej služby bez previerok telesnej zdatnosti a zákaz vedenia služobného motorového vozidla. Bol zaradený na inú, menej náročnú prácu, čo sa odzrkadlilo aj na jeho príjme. Uvedená skutočností narúšajú vážnym spôsobom jeho dôstojnosť v spoločnosti a nápravu nie je možné dosiahnuť inými prostriedkami.

Odporca v písomnom vyjadreniu k vyjadreniu navrhovateľa zotrval na svojom odvolaní. Poukázal na to, že navrhovateľ uvádza len tvrdenia, ktoré prezentoval v priebehu konania a ku ktorým sa už vyjadril.

Krajský súd v Nitre viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie odporcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP pri súčasnom verejnom vyhlásení rozsudku za splnenia podmienok uvedených v § 214 ods. 3 v spojení s § 156 ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je čiastočne dôvodné.

Predmetom konania je návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal ochrany osobnosti, nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000 eur na tom skutkovom základe, že odporca v dôsledku porušenia povinnosti uloženej mu zákonom dňa 04. 09. 2009 riadením osobného motorového vozidla spôsobil dopravnú nehodu, čím mu spôsobil ťažkú ujmu na zdraví (otras mozgu, vykĺbenie pravej kľúčnej kosti a lakťa s nutnosťou operácie, poškodenie fibulárneho nervu ľavej dolnej končatiny) ktoré si vyžiadali liečenie

a práceneschopnosť. Podľa lekárskeho posudku bolo ohodnotené bolestné za vykĺbenie lakťa, kĺbu medzi kľúčnou kosťou a lopatkou, otras mozgu ľahkého stupňa, poranenie dôležitého periférneho nervu, pomliaždenie kolena, členka počtom 240 bodov a SSÚ za obmedzenie hybnosti ľavého lakťa ľahkého stupňa, obmedzenie hybnosti pravého ramenného zhybu ľahkého stupňa a poranenie kmeňa ihlicového nervu s počtom bodov 710. Trvalé poškodenie zdravia sa odrazilo na jeho súkromnom živote, keďže musel ukončiť športové aktivity, na jeho pracovnom živote, pretože mu bol znemožnený návrat na pôvodný druh práce a v spoločenskom živote.

V preskúmavanej veci súd prvého stupňa rozsudkom č.k. 8C/151/2011-159 zo dňa 31. 01. 2013 zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 15.000 eur, vo zvyšku návrh zamietol a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania. Proti uvedenému rozsudku (jeho vyhovujúcej časti) podal odvolanie odporca a odvolací súd uznesením č. k. 8Co/96/2013-170 zo dňa 05. 12. 2013 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v napadnutej vyhovujúcej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie pre nepreskúmateľnosť. Súd prvého stupňa po doplnení dokazovania rozhodol rozsudkom tak, že návrhu vyhovel a odporcu zviazal zaplatiť navrhovateľovi 15.000 euro a náhradu trov konania.

Právo na ochranu osobnosti predstavuje inštitút, v rámci ktorého sú nedielne chránené jednotlivé čiastkové práva zabezpečujúce občianskoprávnu ochranu konkrétnych stránok osobnosti fyzickej osoby. Predmetom ochrany sú jednak nemajetkové hodnoty a stránky osobnosti človeka (meno, česť, dôstojnosť, súkromie, telesná integrita a pod.), jednak prejavy osobnej povahy (napr. podobizne, zvukové záznamy). Otázku prípadného negatívneho dotknutia týchto čiastkových práv v rámci práva na ochranu osobnosti treba u každého z nich posudzovať samostatne. Zákon neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený a ktorý je spôsobilý privodiť ujmu fyzickej osobe. Pokiaľ došlo k neoprávnenému zásahu do uvedených osobnostných práv, má fyzická osoba, dotknutá zásahom, právo domáhať sa na súde, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, odstránili následky neoprávnených zásahov, poskytlo primerané zadosťučinenie. Podaním návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sleduje fyzická osoba priznanie materiálnej satisfakcie. Pred podaním takéhoto návrhu nie je nevyhnutné uplatniť právo na poskytnutie morálnej satisfakcie. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorej sa navrhovateľ domáha v prejednávanej veci) môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma. Z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti a/ neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu, b/ opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu, c/ opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

Odvolací súd posudzujúc prejednávanú vec v zmysle vyššie citovanej právnej úpravy a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa dospel k záveru, že odvolanie odporcu je čiastočne dôvodné. Z hľadiska skutkového stavu, z ktorého navrhovateľ odvodzoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné poukázať na to, že do rámca vymedzeného ust. § 11 - § 13 OZ patrí aj právo na súkromie, zahrňujúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného, myšlienkového a citového života. V najširšom zmysle sa toto právo týka aj života v rodine, manželských, partnerských, priateľských a obdobných vzťahov. Takto chápané právo na súkromie spočíva v práve fyzickej osoby realizovať všetky dielčie práva, aktivity a činnosti vyplývajúce z jej súkromného života. Nemajetkovou ujmou v zmysle ust. § 13 ods. 2 OZ je

ale aj taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, do jej postavenia v spoločnosti. Táto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity, ani do majetkovej sféry takejto osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami a inej nemajetkovej ujmy, vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (§ 444 OZ). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách (satisfakčná náhrada) ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy, s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým účinne vyvážiť a zmeniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmysel náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej a fyzickej integrity fyzickej osoby je poskytnutie relutárnej náhrady za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov (bolestné resp. ujmy na zdraví), ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, uspokojovať jeho životných, spoločenských potrieb alebo plnenie jeho spoločenských úloh.

V posudzovanej veci odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v danom prípade jednoznačne došlo k zásahu do osobnostného práva navrhovateľa na zdravie. Bolo preukázané, že následkom dopravnej nehody navrhovateľ utrpel zranenie ľavej dolnej končatiny, ktoré naďalej pretrváva a ktoré je príčinou toho, že nemôže viesť rovnaký život a vykonávať rovnaké aktivity ako pred dopravou nehodou. Výpoveďami svedkov bolo preukázané, že navrhovateľ športoval, cvičil, jazdil na motorke, teda vykonával aktívnu fyzickú činnosť. Telesné poškodenie ľavej nohy mu neumožňuje vykonávať tieto aktivity, keďže je nútený nosiť ortézu, nemôže na nohe dlhšie stáť, riadiť motocykel, jazdiť na bicykli a vykonávať obdobné aktivity, pri ktorých je zaťažovaná ľavá noha. Sú to aktivity nielen športové, ale aj činnosti, ktoré sú vykonávané v bežnom živote, či už spoločenskom alebo rodinnom, je obmedzený vo vykonávaní prác napr. v záhrade, v domácnosti, nákupoch, keďže nemôže dlho stáť a zaťažovať postihnutú nohu. Je nesporné, že takáto zmena zdravotného stavu a jej dôsledky spočívajúce v uvedených obmedzeniach majú dopad na psychické zdravie navrhovateľa. Zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v § 2 ods. 1 uvádza, že bolesť je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov a sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojenie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (§ 2 ods. 2). Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v posudzovanej veci konaním odporcu bolo zasiahnuté do práva na ochranu zdravia navrhovateľa, ktoré sa premietlo do jeho rodinného aj spoločenského života. Konaním odporcu bolo zasiahnuté do psychickej stránky navrhovateľa, ktorá je jednou zo sfér osobnosti a následky na zdraví a ujmy, za ktoré navrhovateľ požaduje náhradu, neboli uhradené z titulu bolestného ani sťaženia spoločenského uplatnenia. Z ustanovenia zák. č. 437/2004 Z. z. jednoznačne vyplýva, že zmyslom náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je poskytnúť peňažnú náhradu za ujmu spôsobenú zásahom do telesnej integrity fyzickej osoby. Z nich a ani zo zásad na hodnotenie bolesti a zásad na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia a sadzieb bodového ohodnotenia nie je možné vyvodiť, že by sa náhrada poskytovala za ujmu, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti (k tomu porovnaj rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo/65/2013). Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvého stupňa o tom, že základ nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, je vecne správny.

Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa ohľadne priznanej výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 15.000 eur. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) - je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Právo na ochranu zdravia nepochybne patrí medzi osobnostné atribúty každého človeka a je pre každú fyzickú osobu jedným z najvýznamnejších stránok a zložiek ochrany jej osobnosti, pretože má bezprostredný dopad na kvalitu jej života. Priame zásahy poškodenia zdravia navrhovateľa boli odškodnené formou bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu stanovenom v bodovom ohodnotení lekára. Odškodnenie psychickej stránky zdravia je odškodňovaním nepriamych dôsledkov zásahu do telesnej

integrity navrhovateľa spôsobenej konaním odporcu. Fyzickú a duševnú kondíciu ani jej poškodenie nie je možné vyčísliť v peniazoch. Nie je možné objektívne stanoviť cenu zdravia človeka, hodnotu zmarených kariérnych, rodinných a iných životných plánov, stresov, bolesti, hnevu a pod. Z toho dôvodu zmyslom odškodnenia nemajetkovej ujmy na zdraví nie je nahradiť poškodenému to, čo je nenahraditeľné, ale pomôcť mu prekonať potiaže a poskytnúť mu „výhodu“ v nevýhodnej situácii, v ktorej sa nachádza v dôsledku ujmy na zdraví. Dalo by sa zjednodušene povedať, že cieľom náhrady je urobiť poškodeného šťastnejším, resp., že náhrada pomáha v prekonávaní problémov (nešťastia), ktoré poškodenému v súvislosti s ujmou vznikli. Funkcia peňažitej náhrady teda nespočíva vo vyrovnávaní vzniknutých strát, ale v kompenzácii negatívnych zážitkov poškodeného prostredníctvom poskytnutia peňažných prostriedkov, ktoré môže podľa svojho uváženia použiť.

Z hľadiska tohto výkladu odvolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci je primeraná výška kompenzácie s ohľadom na závažnosť ujmy spôsobnej navrhovateľovi suma 3.000 eur. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľovi prináleží kompenzácia za obmedzenia v pracovnej oblasti, pretože je nesporné, že navrhovateľ nestratil zamestnanie, naďalej vykonáva prácu policajta. Preradenie na iný druh práce a ani nepatrné zníženie platu pre zákaz vedenia služobného motorového vozidla nedosahujú takú závažnosť ujmy, ktorú by bolo potrebné odškodniť v peniazoch. Za právne významné pre priznanie náhrady vzhliadol odvolací súd skutočnosť, že navrhovateľ je obmedzený, ale nie vylúčený z niektorých oblastí spoločenského, rodinného života, pri ktorých nedostatočná citlivosť a narušená motorika ľavej dolnej končatiny mu znemožňuje plnohodnotne vykonávať jednotlivé úkony a to najmä z dôvodu, že nemôže dlhšie stáť na nohe, na ktorej musí nosiť ortézu a tieto obmedzenia jednoznačne majú vplyv na jeho psychickú stránku, môžu spôsobovať nervozitu, vyvolávať pocit menejcennosti a pod. Závery súdu, že navrhovateľ je vystavený posmeškom kolegov alebo priateľov preukázané neboli. Tvrdenie manželky navrhovateľa, že je zo všetkých strán obmedzený nezodpovedajú rozsahu poškodenia zdravia, pretože obmedzenie sa týka činností, pri ktorých je potrebné používať ľavú dolnú končatinu, pričom ostatné funkcie zostali u navrhovateľa zachované. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že ani lekár posudzujúci zdravotný stav navrhovateľa v posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia nepristúpil k zvýšeniu bodového ohodnotenia. Navrhovateľ v konaní poukazoval na svoj zlý psychický stav a jeho dopad na rodinu, ale v konaní nepreukázal, že by za liečil u psychiatra, prípadne podstúpil ambulantnú alebo inú liečbu, ktoré by bolo možné hodnotiť ako právne významné pre priznanie vyššej miery odškodnenia. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom súdu prvého stupňa, že následky zranení, ktoré sa odrazili na vzhľade a chôdzi navrhovateľa znižujú jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti, pretože dôstojnosť a vážnosť človeka sa neodvíja od telesného poškodenia. Dôstojnosť je morálny vzťah človeka k sebe samému a spoločnosti, k jednotlivcovi, ktorého vedomie je formou sebakontroly osobnosti; na dôstojnosti sa zakladajú požiadavky jednotlivca voči sebe samému konať tak, aby človek neponížil svoju dôstojnosť. V dôsledku poškodenia zdravia navrhovateľa nedošlo k značnému zásahu do jeho telesnej integrity, pretože obmedzenia sa neprejavili v jeho základných životných otázkach, ale majú dopad na sféru nadstavby bežného života. Jeho osobný, pracovný, rodinný, spoločenský život mu nezanikol, nastala zmena v kvalite jeho života oproti času pred nehodou. Pri určení rozsahu náhrady odvolací súd prihliadol aj na okolnosti vzniku ujmy, ku ktorej došlo nedbanlivostným konaním odporcu (neúmyselným), že odporca po dopravnej nehode privolal policajnú hliadku, že navštívil navrhovateľa v nemocnici a ospravedlnil sa mu (odprosil ho).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil spôsobom uvedeným v enunciáte tohto rozhodnutia po prijatí záveru, že konaním odporcu došlo k zásahu to telesnej integrity navrhovateľa, ktorá odôvodňuje priznanie peňažnej satisfakcie, keďže z hľadiska prostriedkov ochrany už nemožno upustiť od neoprávneného zásahu, alebo odstrániť následky zásahu.

V súvislosti so zmenou napadnutého rozhodnutia odvolací sú rozhodol o náhrade trov celého konania podľa § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 3 OSP a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania, pretože rozhodnutie záviselo od úvahy súdu. Navrhovateľovi v konaní pred súdom prvého stupňa vznikli trovy v súvislosti s právnym zastúpením, ktoré odvolací súd priznal podľa § 10 ods. 8 vyhl. NS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 9 úkonov právnej pomoci (prevzatie, príprava, písomné podanie na súd 03. 06. 2011, účasť na pojednávaní 29. 02. 2012, písomné podanie na súd prvého stupňa 01. 12. 2011, účasť na pojednávaní 15. 05. 2012, 14. 08. 2012, 22. 05. 2014, písomné podanie na súd 22. 10. 2012 po 91,29 eura a účasť na pojednávaní 13. 11. 2014 v sume 182,58 eura, paušálnu náhradu hotových výdavkov podľa § 15, 3 x 7,41 eura za rok 2011, 4 x 7,63 za rok

2012 a 2 x 8,04 eura za rok 2014, spolu 936,09 eura. V odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov konania za jeden úkon právnej pomoci, vyjadrenie k odvolaniu v sume 91,29 euro a paušálna náhrada režijných nákladov 8,04 euro, spolu 99,33 euro, ktoré je odporca povinný zaplatiť advokátovi zastupujúcemu navrhovateľa v konaní.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.